

Mánudaginn 16. apríl 1956.

Nr. 46/1956. **Halldór Sigfússon, skattstjóri í Reykjavík,**
 gegn
Guðlaugi Ásgeirssyni.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Kærumál. Um vitnaskyldu skattstjóra. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Sóknaraðili hefur með kæru 9. marz s.l. skotið til Hæstaréttar úrskurði bæjarþings Reykjavíkur frá 7. s. m. í vitnamálinu: Guðlaugur Ásgeirsson gegn Halldóri Sigfússyni, skattstjóra í Reykjavík, og borgarstjóranum í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs. Barst kæran til Hæstaréttar hinn 15. marz s.l. Krefst sóknaraðili þess, að úrskurður bæjarþingsins verði felldur úr gildi og varnaraðilja verði dæmt að greiða honum kærumálskostnað eftir mati Hæstaréttar.

Varnaraðili krefst þess, að hinn kærði úrskurður verði staðfestur og honum dæmdur kærumálskostnaður úr hendi sóknaraðilja eftir mati dómsins.

Í vitnamáli þessu krefst varnaraðili þess, að sóknaraðili, sem er skattstjóri í Reykjavík, komi fyrir dóm sem vitni og gefi skýrslu um áætlun sína á tekjum varnaraðilja útsvarsárið 1954 til afnota í fógetaréttarmáli, þar sem borgarstjórinn í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs krefst lögtaks í eignum varnaraðilja til tryggingar útsvari því, er á hann var lagt í Reykjavík árið 1955.

Samkvæmt 17. gr. útsvarslaga nr. 66/1945 skal niðurjöfnunarnefnd jafna niður útsvörum í kaupstöðum, og samkvæmt 4. gr. sömu laga skal niðurjöfnunarnefndin ákveða fjárhæð útsvarsins eftir efnum og ástæðum, sbr. og 5. gr. sömu laga, þar sem nefndinni er heimilað að áætla gjaldanda eignir og tekjur, ef hún telur framtal hans ekki fullnægjandi. Samkvæmt 2. gr. laga nr. 48/1954 er niðurjöfnunarnefnd skylt að gefa sérstaklega hverjum gjaldanda, sem þess krefst, nákvæmar, sundurliðaðar upplýsingar um það, hvernig útsvar hans er á lagt.

Þar sem niðurjöfnunarnefnd á samkvæmt fyrrgreindum lagaákvæðum að ákveða sjálfstætt fjárhæð útsvara, bar varnaraðilja að leita til hennar samkvæmt nefndri 2. gr. laga nr. 48/1954, ef hann vildi afla sér vitneskju um álagningu útsvarsins, en telja verður skattstjóra óskýlt að svara spurningum um grundvöll slíkrar álagningar. Ber því að fella hinn kærða úrskurð úr gildi og synja um hina umkröfðu vitnaleiðslu. Þá ber og að dæma varnaraðilja að greiða sóknaraðilja kærumálskostnað, kr. 500.00.

Dómsorð:

Hinn kærði úrskurður er úr gildi felldur.

Varnaraðili, Guðlaugur Ásgeirsson, greiði sóknaraðilja, Halldóri Sigfússyni, skattstjóra í Reykjavík, kærumálskostnað, kr. 500.00, að viðlagðri aðför að lögum.

Sératkvæði

hæstaréttardómaranna Gizurar Bergsteinssonar og Jónatans Hallvarðssonar.

Samkvæmt 37. gr. laga nr. 46/1954 getur skattþegn krafið skattstjóra munnlegra skýrslna um það, eftir hverju hafi farið verið við ákvörðun tekna hans og eigna. Þetta hefur varnaraðili eigi gert, svo séð verði, um tekjuáætlun skattstjóra, þá er í máli þessu greinir. Að svo vöxnu máli verður skattstjóri eigi krafinn vættis um nefnda áætlun.

Samkvæmt þessu erum við samþykkir niðurstöðu hæstaréttardómsins.

Úrskurður bæjarþings Reykjavíkur 7. marz 1956.

Vitnamál þetta, sem tekið var til úrskurðar 27. f. m., hefur Guðlaugur Ásgeirsson, Sauðagerði C, hér í bæ, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, út gefinni 25. f. m., gegn skattstjóranum í Reykjavík, Halldóri Sigfússyni, Grettisgötu 46, hér í bænum, til vitnisburðar í máli þessu, sem rekið er í sambandi við hæstaréttarmálið nr. 189/1955: Guðlaugur Ásgeirsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs Reykjavíkur. Þá hefur vitnastefnandi einnig stefnt borgarstjóranum í Reykjavík, Gunnari

Thoroddsen, Oddagötu 8, hér í bænum, til réttargæzlu í máli þessu.

Vitnastefnandi hefur krafizt þess, að vitnastefndi gefi munnlega eða skriflega skýrslu fyrir dómi um áætlun sína á tekjum vitnastefnanda árið 1954, sem lögð er til grundvallar útsvarsálagningu á hann árið 1955.

Vitnastefndi hefur andmælt því, að sér beri skylda til að láta umrædda skýrslu í té fyrir dómi.

Á hendur réttargæzlustefnda eru engar kröfur gerðar, og engar kröfur eru gerðar af hans hálfu.

Vitnastefnandi kveður tildrög máls þessa þau, að hann hafi áfrýjað til Hæstaréttar lögtaksúrskurði borgarfégetans í Reykjavík frá 1. nóvember 1955 til tryggingar útsvari, sem á hann var lagt árið 1955. Með bréfi, dags. 18. febrúar 1956, kveðst vitnastefnandi hafa farið þess á leit við vitnastefnda, að hann gerði skriflega grein fyrir áætlun sinni á tekjum vitnastefnanda árið 1954, sem lögð er til grundvallar útsvarsálagningunni árið 1955. Með bréfi, dags. 21. febrúar 1956, neitaði vitnastefndi með vísun til 37. gr. laga um tekju- og eignarskatt að láta í té hina umbeðnu greinargerð. Vitnastefnandi telur óhjákvæmilegt að afla umræddrar greinargerðar vitnastefnda og hefur því höfðað mál þetta.

Vitnastefndi kveðst hafa skorazt undan því að láta vitnastefnanda í té hina umbeðnu skriflegu greinargerð með vísan til 37. gr. laga nr. 46/1954, og með vísan til sama lagaákvæðis óskar vitnastefndi eftir því, að úrskurður gangi um það, hvort honum beri skylda til að láta í té greinargerð fyrir dómi. Vitnastefndi telur ákvæði síðustu mgr. 37. gr. laga nr. 46/1954 hafa verið efnislega óbreytt í tekjuskattslögum frá upphafi. Kveðst hann ekki hafa talið sér skylt samkvæmt ákvæðum skattalaganna, og reyndar ekki heimilt heldur, að láta í té slíkar greinargerðir, sem óskað er eftir í máli þessu, enda hafi aldrei verið til þess ætlað, að skattayfirvöld inntu slík störf af hendi. Þá sé og á það að líta, að hverjum skattgreiðanda sé frjálst að leita úrskurðar dómstólanna um réttmæti álagningar, og geri viðkomandi innheimtumaður eigi fullnægjandi grein fyrir álagningu skattsins í málflutningi sínum, þá bitni það á honum, en ekki skattgreiðandanum.

Mál þetta var þingfest hinn 27. f. m. Af hálfu vitnastefnanda komu þá fram gögn um framangreind bréfaskipti hans við vitnastefnda svo og greinargerð. Vitnastefndi sótti eigi sjálfur þing, en af hans hálfu var lögð fram greinargerð í málinu, þar sem hann krefst úrskurðar um það, hvort sér beri skylda til að láta

hina umbeðnu greinargerð í té fyrir dómi. Af hálfu vitnastefnanda var þess krafizt, að atriðið yrði tekið til úrskurðar. Í þinghaldi þessu var einnig sótt þing af hálfu réttargæzlustefnda.

Telja verður, að ákvæði síðustu málsgreinar 37. gr. laga nr. 46/1954 sé því ekki til fyrirstöðu, að sérhver skattþegn geti fyrir dómi krafið skattanefnd, í þessu tilviki skattstjórnann í Reykjavík, sbr. 24. gr. sömu laga, upplýsinga um það, eftir hverju hafi verið farið við ákvörðun tekna hans og eigna. Vitnastefndi hefur ekki notfært sér heimild 4. tl. 125. gr. laga nr. 85/1936 til þess að upplýsa með vottorði, eftir því sem unnt er, atriði þau, sem hér skipta máli. Þykir því bera að skylda vitnastefnda til að koma fyrir dóm og gefa upplýsingar um það, eftir hverju hafi verið farið við ákvörðun tekna og eigna vitnastefnanda árið 1954.

Guðmundur Jónsson, fulltrúi borgardómara, kvað upp úrskurð þenna.

Því úrskurðast:

Vitnastefnda, skattstjóranum í Reykjavík, Halldóri Sigfús-syni, er skylt að koma fyrir dóm og veita upplýsingar um það, eftir hverju hafi verið farið við ákvörðun tekna og eigna vitnastefnanda, Guðlaugs Ásgeirssonar, árið 1954.

Föstudaginn 20. apríl 1956.

Nr. 145/1955. **Jón Erlendsson** (Jón N. Sigurðsson)

gegn

Aron Guðbrandssyni og gagnsök

(sjálfur).

Dómenndur:

hæstaréttardómararnir Gizur Bergsteinsson, Árni Tryggvason, Jónatan Hallvarðsson og Þórður Eyjólfsson og Ólafur Jóhannes-son prófessor.

Ómerking og heimvísun.

Dómur Hæstaréttar.

Aðaláfrýjandi hefur að fengnu áfrýjunarleyfi 14. september 1955 skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 6. október s. á.